

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukainen päätös koskien rauhoitetun lintulajin pesinnän häirintää

Hakija

MRP Matila Röhr Productions Oy / Hanna Kauppi

Asia

Lupahakemus muuttohaukan pesinnän kuvaamiseen tutkimus- ja opetustarkoituksessa Sallassa, Lapissa.

Hakemus

Hakija hakee lupaa muuttohaukan (*Falco peregrinus*) pesinnän ja poikasten kuvaamiseen Suon tarina -dokumenttielokuvaa varten. Kuvauslupaa haetaan ajalle 25.6.2025-15.8.2025, jotta voidaan kuvata muuttohaukan poikaspesää, poikasten varttumista ja lintujen päivittäisiä toimia.

Muuttohaukan pesää kuvataan luontoelokuvaa sekä dokumenttisarjaa varten. Kyseessä on Suon tarina -luontoelokuva, joka tulee elokuvateattereihin joulukuussa 2026, sekä Ylelle tuleva luontodokumenttisarja, joka julkaistaan myöhemmin elokuvateatteriensi-illan jälkeen. Kaikki kuvausmateriaali on dokumentaarista ja muuttohaukan pesän tapahtumia taltioidaan niin elokuvaa varten kuin tuleville sukupolvillekin. Tarkoituksena on tallentaa lajin luonnollista toimintaa.

Muuttohaukan pesää on tarkoitus kuvata etäohjattavalla kameralla. Paikalle laitettaisiin kauko-ohjattava kamera, jossa on noin 1 m korkuinen jalusta. Kameran mitat ovat noin 30 cm x 15 cm x 10 cm. Käytännössä siis se näyttää lähinnä mustalta laatikolta. Kamera on täysin äänetön, eikä siinä vilku mitään valoja tms. Se ei myöskään liiku millään tavalla.

Kamera asennettaisiin vaihteittain. Ensin noin 200 m päähän pesästä ja siirto lähemmäs aina, kun linnut ovat siihen tottuneet. Lopulta tavoitteena olisi jättää kamera noin 10–20 m päähän pesästä. Kamerassa on nettiyhteys kuvaajan omaan laitteistoon ja kuvaaja operoi kameraa sieltä missä sattuu milloinkin olemaan. Kamerassa olevat akut kestävät 5 viikkoa, joten kun kamera saadaan paikoilleen, sitä ei tarvitse käydä huoltamassa mitenkään, vaan siihen otetaan ainoastaan etänä yhteyttä.

Lintujen luonnollista toimintaa on mahdoton kuvata kauempaa. Etäohjattava kooltaan pieni kamera häiritsee kaikista vähiten luonnon omaa rauhaa, mutta pystyy tallentamaan tapahtumat tarpeeksi korkealla laadulla.

Hakija pääsee näyttämään muuttohaukan poikaspesää ja siihen liittyviä toimia laajalle yleisölle niin elokuvateatterissa kuin myöhemmin Ylen kanavilla dokumentin muodossa. Tämä lisää muuttohaukan tunnettuutta ja toisaalta muistuttaa katsojaa luonnon tärkeydestä ja sen arvosta.

Luontokuvaaja Teemu Liakka on erittäin kokenut luonnossa kulkija, ja hän on kuvannut todella paljon erilaisia luonnon tapahtumia. Kaikki ylimääräiset liikkeet pesän lähistöllä minimoidaan, kuvaus tapahtuu etänä kauko-ohjattavalla kameralla, linnut totutetaan vähitellen kameran läsnäoloon, eikä luonnon rauhaa häiritä. Pesää kuvataan kauempaa,

eli kuvaaja ei mene fyysisesti pesälle. Lupa tarvitaan vain kuvaaja Teemu Liakalle, sillä ryhmään ei muuttohaukkakuvauksissa kuulu muita.

Hakijalle on myönnetty 10.7.2025 vastaava poikkeuslupa VARELY/4639/2025 Sodankylässä sijaitsevalle muuttohaukan pesälle. Muuttohaukat ovat kuitenkin arastelleet kameraa, eikä kuvausta ole voitu ko. pesällä jatkaa. Sallasta löytynyt pesä olisi kuvaukseen parempi, koska vesistö erottaa kameran ja kuvaajan pesästä. Lisäksi Metsähallituksen asiantuntijat ovat puoltaneet kuvaamista Sallan pesällä. Hakemuksen liitteenä on toimitettu kartta pesän sijainnista. Pesä ei sijaitse Natura 2000-alueella tai luonnonsuojelualueella.

Määräykset, joita hakemus koskee

Muuttohaukka on luonnonsuojelulain (9/2023) 69 §:n nojalla rauhoitettu. Lisäksi laji on vaarantunut.

Luonnonsuojelulain 70 § kieltää rauhoitettujen eläinlajien tahallisen häirinnän, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muuton aikaisilla levähdysalueilla tai muutoin niiden elämänsäkierron kannalta tärkeillä paikoilla.

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukaan ELY-keskus voi myöntää luvan poiketa kielloista, jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole, mm. tutkimus- ja opetustarkoituksessa. Poikkeuksesta ei saa olla haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle.

Päätös ja lupaehdot

Varsinais-Suomen ELY-keskus myöntää hakijalle luvan muuttohaukan pesinnän kuvaamiseen alla luetelluin ehdoin.

- 1 Lupa on voimassa 15.8.2025 asti Sallassa hakemuksessa määritellyn muuttohaukan pesän läheisyydessä.
- 2 Tällä luvalla pesää saa kuvata etäohjattavalla kameralla ensin 100–200 metrin etäisyydeltä ja jos linnut eivät reagoi kameraan, 10–100 metrin etäisyydeltä. Häiriön minimoimiseksi kameran saa siirtää vain kerran ja kamera tulee käydä poistamassa vasta sen jälkeen, kun poikaset ovat lähteneet pesästä.
- 3 Kuvaaminen ei saa vaarantaa muuttohaukan pesintää. Mikäli kuvauksen havaitaan häiritsevän pesintää, esimerkiksi jos emot eivät palaa pesälle yhden vuorokauden kuluessa kameran asentamisesta, tulee kameralaitteisto poistaa viipymättä.
- 4 Käytettävät laitteet ja välineet on sijoitettava maastoon siten, että ne eivät houkuttele ulkopuolisia henkilöitä pesän läheisyyteen.
- 5 Hakija vastaa siitä, että kaikki luvan mukaisiin toimenpiteisiin osallistuvat henkilöt noudattavat tämän luvan ehtoja.
- 6 Tämä lupa tai sen kopio on oltava mukana toimenpiteitä tehtäessä (esim. puhelimesta) ja pyydettyäessä lupa on esitettävä.
- 7 Hakija vastaa tarvittaessa yhteydenpidosta muihin viranomaisiin ja maanomistajiin.
- 8 Varsinais-Suomen ELY-keskus valvoo lupaehtojen noudattamista yhdessä Lapin ELY-keskuksen kanssa. Luvan valvonnan yhteydessä voidaan tarvittaessa tehdä tarkastuksia.
- 9 Luvan käytöstä tulee raportoida vuoden loppuun mennessä. Raportti toimitetaan Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kirjaamoon (kirjaamo.varsinais-suomi@ely-keskus.fi) päätöksen asianumerolla VARELY/5039/2025 varustettuna. Raportista tulee ilmetä ajankohdat, jolloin kamera on viety, siirretty ja poistettu. Lisäksi tulee ilmoittaa, millä etäisyyksillä kuvausta toteutettiin ja arvioida kuvauksen vaikutusta muuttohaukan pesintään.

- 10 Hakijan tulee pyydettäessä luovuttaa kuvamateriaali Varsinais-Suomen ELY-keskukselle suojelutarkoitusta varten. ELY-keskus voi harkintansa mukaan luovuttaa materiaalia kolmansille osapuolille em. tarkoituksessa.

Perustelut

Hakemus täyttää luonnonsuojelulain 83 §:n ehdot ja poikkeuslupa voidaan myöntää tutkimus- ja opetustarkoituksessa. Kuvamateriaali tulee osaksi Suon tarina -dokumenttielokuvaa ja lisäksi sitä käytetään luontodokumenttisarjassa. Niiden avulla voidaan valistaa ihmisiä luonnonvaraisista linnuista ja lisätä kiinnostusta luontoa kohtaan. Lisäksi materiaalilla voi olla tutkimuksellista merkitystä.

Vastaavaa kuvamateriaalia ei voida saada opetuskäyttöön muilla menetelmillä. Etäkäytettävä kamera vähentää häiriötä, sillä kuvaajan ei tarvitse olla pesän lähialueella kuvaksen ajan. Suurin häiriö syntyy siitä, kun kameraa käydään siirtämässä ja asentamassa, ja sen takia kameraa saa siirtää vain kerran ja sillä ehdolla, että linnut eivät reagoi kuvaamiseen 100–200 m etäisyydellä. Kameran voi hakea pois vasta sen jälkeen, kun poikaset ovat lähteneet pesästä. Mikäli kameran havaittaisiin häiritsevän pesintää esimerkiksi siten, etteivät emot palaa pesälle vuorokauden kuluessa, tulee kamera käydä välittömästi poistamassa.

Sodankylässä sijaitsevalla muuttohaukan pesällä emot arastelivat poikkeusluvalla VARELY/4639/2025 vietyä kameraa, joten kuvamateriaalia ei saatu suunnitellusti. On perusteltua myöntää vastaava lupa Sallan pesälle, jotta kuvamateriaalia saadaan tutkimus- ja opetuskäyttöön. Häiriötä voi ko. pesällä vähentää se, että pesä sijaitsee vesistön keskellä. Mikäli siitä huolimatta muuttohaukat häiriintyvät, tulee kamera käydä sieltäkin poistamassa.

Ehtojen mukaisesti toteutettuna luvan mukaiset toimenpiteet eivät heikennä lajin suotuisan suojelutason saavuttamista. Esimerkiksi rengastustoiminnassa muuttohaukkojen pesillä käynnin ei ole havaittu vaikuttavan pesinnän lopputulokseen.

Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulain (9/2023) 1 §, 69 §, 70 §, 83 §, 121 §

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §

Valtioneuvoston asetus (794/2024) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2025

Päätöksen voimaantulo

Varsinais-Suomen ELY-keskus on lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §:n nojalla päättänyt, että tämä päätös pannaan täytäntöön lainvoimaa vailla olevana. Jotta muuttohaukan pesäpoikasaikaa pystytään kuvaamaan ja kuvausmateriaali saamaan opetuskäyttöön, tulee luvan mukaisiin toimenpiteisiin voida ryhtyä ennen kuin päätös on saavuttanut lainvoiman. Päätöksen täytäntöönpanoa ei voida päätöksen luonteen ja opetuksellisen intressin vuoksi lykätä.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä, päätös on annettu tiedoksi tavallisella sähköisellä tiedoksiannolla.

Asiakirjan hyväksyntä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Liisa Maanpää-Pakkanen ja ratkaissut yksikön päällikön sijainen Teija Jokinen.

Liitteet

Valitusosoitus

Tiedoksi

ympäristöministeriö kirjaamo.ym@gov.fi

Suomen ympäristökeskus kirjaamo@syke.fi

Lapin ELY-keskus kirjaamo.lappi@ely-keskus.fi

Lapin poliisilaitos palaute.lappi@poliisi.fi

Salla sallan.kunta@salla.fi

Lapin lintutieteellinen yhdistys ry. (LLY) info@lly.fi , puheenjohtaja@lly.fi

SLL Lapin luonnonsuojelupiiri ry. lappi@sll.fi

Suoritemaksutta

Tämä asiakirja VARELY/5039/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument VARELY/5039/2025 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Maanpää-Pakkanen Liisa 16.07.2025 08:11

Ratkaisija Jokinen Teija 16.07.2025 08:25

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen saa hakea muutosta **Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tavallisella kirjeellä toimitetussa tiedoksiannossa vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Asian katsotaan tulleen viranomaisen tietoon kuitenkin kirjeen saapumispäivänä.

Tavallisena sähköisenä tiedoksiannona toimitetussa tiedoksiannossa asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Todisteellisesti toimitetussa tiedoksiannossa tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi kolmantena päivänä tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- * valittajan nimi ja kotikunta
- * jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, on myös tämän nimi ja kotikunta ilmoitettava
- * postiosoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- * päätös, johon haetaan muutosta
- * miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- * perusteet, joilla muutosta vaaditaan

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava muutoin kuin sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitettava valituskirjelmä.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä:

- * elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- * todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- * asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- * asiamiehen valtakirja, asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää
- * toimitettaessa valituskirjelmä sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmä on toimitettava **Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden kirjaamoon**. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmän voi toimittaa perille henkilökohtaisesti, lähetin välityksellä, postitse tai sähköisesti. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitetun valituskirjelmän on oltava käytettävissä hallinto-oikeuden vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään asian käsittelystä hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 310 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tuomioistuinlaki löytyy osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455#P5>

Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: PL 189, 90101 Oulu

Käyntiosoite: Torikatu 34-40, 90100 Oulu

Puhelin: 029 56 42800

Telefax: 029 56 42841

Sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Aukioloaika: 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksestä perittyä suoritemaksua koskeva muutoksenhaku

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.